

GRANNASTEVENULÓGIN.

Lóg nr. 170 frá 18.05.1937 fyri Føroyar um grannastevnu v.m.

§ 1. Á grannastevnu kunnu við atliti til reglur, sum eru í hesi lóg ella eru fyrisetar við aðrari lóggávu, gerast:

- 1) viðtøkur um nýtslu av jarðarognum og lunnindum, sum eru feli, og sum tað ikki sambært lóggávuni skal takast avgerð um á hagastevnu ella á annan serligan hátt um nýtisluna av;
- 2) viðtøkur um, hvat ið skal latast til tarvahald í avvarðandi bygd;
- 3) viðtøkur um slík viðurskifti, sum annars við lóggávuni eru lögð til avgerðar á grannastevnu (sbr. Hagalógini §§ 25, 1. stykki, síðsta punktum, 30 og 32; hegnlógini §§ 2, 39 og 42; lóg um nýtslu av vatni v.m. frá .. §§ 3 og 4; lóg um veiðu, fuglaveiðu v.m. frá 4. apríl 1928 §§ 2 og 5; lóg um týning av yngli hjá ravninum frá 11. mars 1892 § 1). Tær undir punktum 1 og 2 nevndu viðtøkur eru bindandi fyri øll við atkvøðurætti í viðkomandi sak (sbr. § 7). Tær undir punkti 3 umrøddu viðtøkur eru bindandi í tann mun, sum ásett er í teim viðkomandi lógarásetingunum.

§ 2. Somuleiðis kunnu á grannastevnu gerast viðtøkur um skipan av slíkum innanbygdaviðurskiftum, sum hava almennan týdning fyri íbúgvagnar uttan tó at hoyra undir ta kommunalu fyrisingina. Tílikar viðtøkur hava kortini ikki bindandi gildi, fyrr enn tær eru góðkendar av amtmanninum (sbr. § 14).

§ 3. Grannastevna verður hildin í hvørjum grannastevnuøki sær. Broyting í tí verandi økibýtinum kann, um so er, at meiri enn helmingurin av húsbóndunum í tí ella viðkomandi bygdum bera fram áheitan um hetta á grannastevnu, gerast av amtmanninum eftir tilmæli frá sýslumanninum.

§ 4. Grannastevna verður hildin í mánaðinum januar ella februar ella um veðurlíkindi ella líknandi skuldi hindrað hesum, tá skjótast møguligt eftir tá. Fyri at ein sak skal kunna avgreiðast á grannastevnu, skal hon vera fráboðað sýslumanninum áðrenn 1. november árið frammanundan.

§ 5. Sýslumaður eigur at kunngera, hvørjar sakir til hansara eru boðaðar til viðgerðar á grannastevnu. Kunngerðin skal í minsta lagi 4 vikur undan grannastevnuni gerast almannakunnug samsvarandi lóg fyri Føroyar nr. 59 frá 1. apríl 1912 um úrgildisseting av kunngerð á kirkjustevnu. Í kunngerðini skal harumframt umleið skilast til, hvørjar dagar sýslumaðurin kann væntast at vera í teim ymsu bygdunum. Har ið samtykki frá góðsstjórnini skal umbiðjast, eigur sýslumaðurin í minsta lagi 4 vikur undan grannastevnuni at geva góðsstjórnini neyðuga frágreiðing um viðgerðina av sakini á grannastevnuni.

Sjálvan dagin, tá grannastevnan skal haldast, eigur sýslumaðurin at lata kunngera í avvarðandi bygdum við í minsta lagi kvøldvarningi á best hóskandi hátt á staðnum.

§ 6. Samráðingar á grannastevnum verða stýrðar av sýslumanninum eftir eini av húsbóndunum í bygdini við vanligum atkvøðumeiriluta samtyktari skipan og verða bókaðar í sýsluløgreglugerðabókina.

Sýslumaðurin tilnevnir tvey vitni at fylgja samráðingunum og at undirskriva gerðabókina. Tað sum er skrivað í gerðabókina viðvíkjandi hvørji sak sær, verður lisið upp, tá ið sakarviðgerðin er lokin. Tá ið fundurin er komin at enda verður lisið upp

harafrat tað, sum annars er skrivað í gerðabókina. Vitnunum verður veitt sama viðurgjald sum rættarvitnum ið verður goldin úr kommunukassanum. Hvør við atkvøðurætti kann fáa úrskrift úr gerðabókini fyri tað í lógini um rættargjald ásetta viðurgjald fyri úrskriftir.

Sýslumaðurin syrgir fyri, at grannastevnuskipanin og tær samtyktu viðtøkurnar verða skrivaðar í eina grannastevnubók, sum er fingin til vega upp á kommununa, fyri avvarðandi øki. Viðtøkan verður skrivað í bókina innan 1 mánað eftir, at tað er endaliga gjørt av, at viðtøkan skal koma í gildi. Bókin skal liggja frammi á einum av sýslumanninum ásettur hóskaði staði.

§ 7. Atkvøðurætt á grannastevnu eiga:

- a) í teimum í § 1 nr. 1 umrøddu sakum hvør í ognini luthavandi ánari (í lunnindum hvør parthavari í felanum);
- b) í teimum í § 1 nr. 2 umrøddu sakunum hvør í bygdini búgvandi kúeigari;
- c) í teimum í § 1 nr. 3 umrøddu sakunum í teimum viðkomandi lógarásetingum tilskilaðu persónar;
- d) í teimum í § 2 umrøddu sakunum í tí einstøku sak áhugaði húsbóndi.

§ 8. Brúkari av almennari jørð verður javnmettur við ánara, uttan so at tað í einstøkum føri av avvarðandi mynduleika er tikin onnur avgerð. Annar brúkari kann bert atkvøða ánarans vegna, har ið tað er serliga ásett. Annars kann eingin atkvøða fyri onnur uttan við skrivligari fulltrú.

§ 9. Í teimum í § 1 nr. 1 umrøddu sakunum kann avgerð takast, tá ið hon verður samtykt av teimum við atkvøðurætti, sum tilsamans eru í minsta lagi:

- a) helvtartalið av teimum møttu við atkvøðurætti og
- b) helvtin av markatalinum hjá teimum møttu við atkvøðurætti eisini
- c) ein triðingur av øllum markatalinum.

Eru partarnir hjá teimum við atkvøðurætti í felanum ásett við øðrum lutfalli enn markatali, verður viðkomandi lutfall samsvarandi brúkt.

§ 10. Standa atkvøðurnar, roknaðar eftir talinum (§ 9 a.) og atkvøðurnar roknaðar eftir markatalinum (§ 9 b. og c.), á jøvnum, er sakin fallin uttan so, at so mong við atkvøðurætti, sum nevnd í § 9 a. ella § 9 b. á sjálvari grannastevnuni krevja, at sakin skal avgerast við gerðarættin.

§ 11. Er gerðarrættur kravdur sambært § 10, skal á grannastevnu veljast 1 gerðarrættarmaður við atkvøðumeiriluta rokna eftir talinum á teimum, ið atkvøða, og 1 gerðarrættarmaður við atkvøðumeiriluta, roknað eftir markatalinum hjá teimum, ið atkvøða. Gerðarrættarmenninir velja ein ástøðumann, áðrenn teir fara undir viðgerðina; eru teir ósamdir um valið, velur sýslumaðurin hann. Hvør í bygdini búgvandi jarðarbrúkari, sum ikki hevur fylt 60 ár, er skyldigur at taka við vali sum gerðarrættarmaður ella ástøðumaður.

Gerðarrættarúrskurðurin skal gerast innan 4 vikur eftir grannastevnuna og beinanvegin sigast sýslumanninum. Hesin hevur sama gildi sum ein grannastevnuviðtøka, tó bert fyri tíðarskeiðið til fýramánaðardagin eftir grannastevnu á tí næsta síðani fylgjandi álmanakkaári.

§ 12. Reglurnar í § 9, 1sta stykki, verða samsvarandi at nýta í viðgerðini av teimum í § 2, 2rm stykki, í hegnlógini umrøddu sakum (tó soleiðis, at skattamarkatal, roknað eftir lóg nr. 70 frá 23. apríl 1897 § 6, fáa gildi í staðin fyri markatal).

Reglurnar í §§ 9-11 verða samsvarandi at nýta í viðgerðini av teimum sakum, sum eru umrøddar í § 1 nr. 2 (tó soleiðis at kútal kemur í staðin fyri markatal), í hagalógini § 25, 1sta stykki, síðsta punktum, og í hegnlógini § 42 punkt 2, í lóg um nýtslu av vøtnum og áum frá 18. mai 1937 §§ 3 og 4 og eisini lóg um veiðu, fuglaveiðu v.m. frá 4. apríl 1928 §§ 2 og 5.

§ 13. Metir sýslumaður eina á grannastevnu ella við gerðarrætti samsvarandi §§ 9-12 gjørda viðtøku vera ólógliga, leggur hann hana niður sjálvst um eingin talar at ímóti henni, og síðani skal hann beinanvegin beina amtmanninum spurningin til avgerðar. Hendan avgerðin stendur við, uttan so at sakin verður skotin inn fyri landbúnaðarstevnuna innan 8 vikur eftir, at avgerðin hjá amtmanninum er kunngjørd í avvarandi bygd.

Um annars nakar kennir seg órættaðan við slíkari viðtøku og tí ætlar at mótmæla gildi hennara, kann hann innanfyri 8 vikur eftir tann dagin, tá ið avgerðin er tikin (ella um sakin er gjørd av við gerðarrætti, innanfyri 8 vikur eftir tann dagin, tá ið gerðarrættarúrskurðurin er gjørdur) skjóta spurningin um hetta inn fyri landbúnaðarstevnuna. Viðtøkan verður í tí føri lögð niður, til sakin við úrskurði er endaliga gjørd av.

§ 14. Viðtøkur viðvíkjandi teimum í § 2 umrøddu bygdaviðurskiftum kunnu setast í verk við vanligum atkvøðumeiriluta, tó soleiðis, at tað, at ein samtykt fær gildi krevst, at í minsta lagi ein triðingur av øllum húsbóndunum við atkvøðurætti hava atkvøtt fyri sakini.

Mótmæli ímóti viðtøkuni skal setast fram fyri sýslumannin innan 4 vikur eftir, at hon er sett í verk. Eftir at hendan freistin er runnin skal sýslumaðurin senda viðtøkuna við síni vátan til amtmannin, sum skal góðkenna viðtøkuna, um so er, at hann metir, at hon er hóskandi, og samstundis gera av, nær ið hon fær gildi.

§ 15. Fyri hvørja av teimum á grannastevnu gjørdar viðtøkur skal sýslumaðurin syrgja fyri, at millum teirra við atkvøðurætti í sakini at velja ein ella fleiri í økinum búsitandi menn at hava eftirlit við, at tær í viðtøkuni ásettu avgerðir verða hildnar, og eisini boða sýslumanninum frá gjørdum brotum á viðtøkuna. Valið fer fram á grannastevnu við atkvøðumeiriluta, roknað eftir talinum á teimum við atkvøðurætti fyri 4 ár í senn. Velja teir við atkvøðurætti ikki, velur sýslumaðurin ein ella fleiri eftirlitsmenn. Hvør, sum ikki hevur fyllt 60 ár er skyldigur at taka við valinum, sum honum er fallið í lut, men kann bera seg undan at taka við endurvali, áðrenn líka so long tíð er runnin sum tann, ið hann hevur greitt tað umrødda starvi.

§ 16. 1) Brot á tær á grannastevnu gjørdur viðtøkur verða, um tað ikki aðramáta eftir lóggávuni er uppiborið onnur revsing, at revsa við bótum, sum leggjast til ríkiskassan. Er brotið undanlát at gera skyldigt arbeiði umvæling ella líknandi verða eftir málskravi hjá viðkomandi eftirlitsmonnum tann vansketni eisini at geva seg undir at gera arbeiðið saman við eini dagligari bót ella eftirlitsmenninir at hava rætt til at gera av at lata tað gera fyri hansara kostnað. Endurgjald fyri útreiðslur av fyri tann vansketna at gera skyldigt arbeiði v.m. kann heintast inn við panting, tá ið regla um hetta er tikin við í viðtøkuni og hon er staðfest av amtmanninum.

Við somu revsing sum tilskilað í fyrsta stykki metast gerðarrættarmenn og ástøðumaður fyri brot á tær í § 11 áløgdu skyldur og eisini tær eftir § 15 settu eftirlitsmenn fyri tilætlað vanrøkt av tí á teir áløgdu boðanarskyldu.

§ 17. 2) Mál, ið verða lögð fyri rættin vegna tey í § 16 umrøddu brotum, verða viðgjørd av viðkomandi sýslumanni sum lögreglusakir. Átala kann bert fara fram eftir fráboðan frá teimum í § 15 umrøddu eftirlitsmonnum, ella eftir áheitan frá onkrum øðrum, ið er áhugaður í avvarðandi viðtøku.

§ 18. Við atliti til tey einstøku málini, ið verða viðgjørd á grannastevnu og ikki eru nevnd í hesi lóg, verður tað verandi í tí føri eftir galdandi reglum.

§ 19. Reglurnar í § 7 a. og somuleiðis í §§ 8-11 og 13 skulu eisini nýtast í málum ið verða viðgjørd á hagastevnu sambært reglum í hagalógini um tílíkt.

Hevur sýslumaðurin staðið fyri samráðingunum á hagastevnuni, skulu §§ 16 og 17 nýtast við atliti til viðtøkur, gjørdar á hagastevnu. Hagastýrið tekur við tí í § 15 í slíkum viðtøkum umrødda starvi, uttan so at hagastevnan ger av, at tað skal latast serligum eftirlitsmonnum; í hesum valum verður í tí føri farið fram eftir § 15.

§ 20. Við ”hagalóg” skal í hesi lóg skiljast ”Lov for Færøerne om Haugers Styrelse og Drift m.m. af 18. Maj 1937” við ”hegnlóg” skal skiljast ”Lov for Færøerne om Hegn og Markfred af 18. Maj 1937”.

§ 21. Henda lóg fær gildi tann 1. juli 1938, frá tí degi fer ”Lov om Grandestævne på Færøerne af 1. April 1891” úr gildi.

1) Broytt við L. nr. 186 frá 06.06.1958.

2) Broytt við Lb. nr. 555 af 01.11.1984 om rettens pleje, sum sett í gildi frá L. nr. 92 frá 23.02.1988 § 688.